

Geachte staatssecretaris Van der Burg,

Allereerst van harte gefeliciteerd met uw nieuwe functie. U wacht geen gemakkelijke opgave. Het is geen publiek geheim dat de functie van staatssecretaris voor Asiel en Migratie niet eenvoudig is. In de afgelopen twintig jaar zijn maar liefst vijf van uw voorgangers voortijdig afgetreden.

We vertrouwen erop dat u, met uw jarenlange ervaring als bestuurder in Amsterdam, dit dossier goed zult oppakken. We kennen u als een pragmatisch bestuurder die graag problemen oplost. Ondergetekende organisaties begeleiden vaak al decennialang ongedocumenteerden. We geven juridische, maatschappelijke en medische hulpverlening. Daarnaast bieden we onderdak aan deze kwetsbare en moeilijk te bereiken doelgroep. Ook werken we aan perspectiefontwikkeling. We zien in de dagelijkse praktijk waar het misgaat in de keten. We hopen dat u open zult staan voor onze aanbevelingen om ervoor te zorgen dat het migratiebeleid goed werkt voor zowel de migranten zelf als de rest van de samenleving.

Graag brengen we vijf aanbevelingen onder uw aandacht. Deze aanbevelingen zullen u helpen een constructief beleid te voeren.

Met stip op 1: De ongewenstverklaring

Het is nu al mogelijk een inreisverbod uit te vaardigen tegen vreemdelingen zonder verblijfsvergunning. Vreemdelingen met een inreisverbod kunnen niet langer een status krijgen en kunnen ook in strafdetentie worden geplaatst.

Een ongewenstverklaring voegt naar onze mening niets toe aan de al bestaande mogelijkheden om illegaal verblijf te voorkomen, en is dus vooral symboolpolitiek. Bovendien staat een ongewenstverklaring in veel gevallen een oplossing alleen maar in de weg. Bijvoorbeeld bij verwarde mensen die overlastgevend gedrag vertonen. We zien juist dat opvang en behandeling kunnen leiden tot vertrouwen en tot samenwerken aan een duurzame oplossing. Strafbbaarstelling is een aantasting van mensenrechten. Het bedreigt de meest kwetsbare groepen, werkt uitbuiting in de hand en vergroot de afstand tot hulpverleners. Ook heeft het een negatieve uitwerking op de openbare orde en veiligheid en vergroot het de spanningen tussen groepen in de samenleving.

Onze aanbeveling: accepteer strafbaarstelling van illegaal verblijf niet als oplossing. Investeer samen met landen van herkomst in perspectief voor afgewezen vreemdelingen. En zet vreemdelingendetentie echt alleen in als uiterste middel.

Op 2: complexe casussen

De asielketen is niet sluitend. De commissie van Zwol schreef al dat er meer ruimte moet zijn voor professionals voor de beoordeling van complexe asielcasussen. Bij deze casussen is vaak sprake van een licht verstandelijke beperking (LVB) en psychische problematiek, zoals het [onderzoek van de Rijksuniversiteit Groningen](#) liet zien. In haar [reactie op het toeslagenschandaal](#) zegde staatssecretaris Broekers-Knol toe om te onderzoeken of meer maatwerk mogelijk is in beslissingen in migratiedossiers. Ook heeft ze toegezegd de effecten van wijzigingen van wet- en regelgeving op de betrokken vreemdelingen beter in kaart te willen brengen.

Een van de mogelijkheden om oplossingen te vinden voor complexe casussen was de discretionaire bevoegdheid, die ruimte gaf om alsnog een vergunning te geven in schrijnende gevallen. De discretionaire bevoegdheid kan per 1 mei 2019 alleen nog maar in de eerste procedure toegepast worden. Dit heeft verstrekkende gevolgen: waar voorheen gemiddeld 100 keer per jaar op deze grond een vergunning werd verleend is dat in 2020 slechts vier keer gebeurd, en in 2021 zelfs helemaal niet. Uit de praktijk blijkt dat het noodzakelijk zal blijven om in bepaalde zaken uitzonderingen te maken. We pleiten ervoor dat de gevolgen van het beperken van de discretionaire bevoegdheid worden geëvalueerd en dat deze bevoegdheid bij voorkeur wordt hersteld. Een mogelijkheid is dat u hierover een onafhankelijke partij (bij voorkeur een onafhankelijke commissie), laat adviseren. Dit scheidt de mogelijkheid om in schrijnende gevallen waarin de wet niet voorziet, toch tot een oplossing te komen.

Onze aanbeveling: zoek naar nieuwe uitwegen uit de illegaliteit voor complexe casussen, onder andere door het herinvoeren van de discretionaire bevoegdheid.

Op 3: Verbetering van de Landelijke Vreemdelingen Voorziening.

In 2019 is de pilot Landelijke vreemdelingen Voorziening (LVV) in Amsterdam, Rotterdam, Groningen Utrecht en Eindhoven gestart. In de LVV zoeken Rijkspartners en maatschappelijke organisaties naar bestendige oplossingen voor ongedocumenteerden. In tegenstelling tot wat er in het huidige Regeerakkoord staat zijn de opties meer dan terugkeer, namelijk ook legaal verblijf of doormigratie naar het land van herkomst. Het openhouden van de opties legaal verblijf en doormigratie is van essentieel belang voor onderstaande organisaties, die in de deelnemende steden een cruciale rol vervullen in de juridische begeleiding binnen de LVV. Door ook deze opties serieus te onderzoeken, kunnen we een vertrouwensband met onze cliënten opbouwen, dit komt terugkeer ook ten goede.

Bovendien laten de resultaten van de LVV zien dat mensen regelmatig toch recht blijken te hebben op een verblijfsvergunning. Ook het recente [rapport van de Inspectie Justitie en Veiligheid](#) over de Taskforce liet zien dat de IND regelmatig fouten maakt. Ook om deze redenen kan niet alleen ingezet worden op terugkeer.

Als de LVV alleen maar gericht zal zijn op terugkeer, zullen aanzienlijk minder mensen zich hiervoor aanmelden. Hierdoor zullen de problemen voor deze mensen, de gemeenten en de Rijksoverheid niet worden opgelost. Ook in het belang van de zorg en de openbare orde stellen we daarom dat het belangrijk is alle perspectieven gelijkwaardig te behandelen. Het is hierbij ook van belang dat er geen vooraf vastgesteld termijn voor verblijf in de LVV wordt vastgesteld. Juist het perspectiefplan en de motivatie van de ongedocumenteerde om iets in zijn of haar situatie te veranderen moet leidend zijn.

Onze aanbeveling: zorg dat in de LVV de opties van terugkeer, rechtmatig verblijf en doormigratie gelijkwaardig naast elkaar blijven bestaan.

Op 4: een landelijk dekkend netwerk

Het is belangrijk dat een landelijk dekkend netwerk van opvang en begeleiding komt, in lijn met de afspraken die in de LVV-pilots zijn gemaakt. Momenteel zijn er te veel gebieden waar geen begeleiding beschikbaar is voor ongedocumenteerden, zoals Zeeland, Friesland, Overijssel en Flevoland.

In afwachting van de landelijke dekking lijkt het ons belangrijk om de bestaande lokale opvang met steun van het Rijk voort te zetten.

Onze aanbeveling: zorg voor laagdrempelige lokale loketten waar ongedocumenteerden terecht kunnen voor hulp en begeleiding zodat iedere ongedocumenteerde een plek heeft om naartoe te gaan.

Op 5: Geef toekomst aan staatlozen

Op het gebied van staatloosheid onderschrijven we het belang van een voortvarende behandeling van de wetsvoorstellen vaststellingsprocedure staatloosheid (Kamerstukken 35687) en het wetsvoorstel Wijziging van de Rijkswet op het Nederlanderschap en de Paspoortwet (Kamerstukken 35688). Hierbij is het van belang dat er een route naar verblijfsrecht wordt gefaciliteerd voor staatlozen in limbo en dat in Nederland geboren staatloze kinderen zonder rechtmatig verblijf kunnen opteren tot het Nederlanderschap zonder aanvullende en discriminerende voorwaarden.

Onze aanbeveling: zet vaart achter de behandeling van de wetsvoorstellen staatloosheid en prioriteer hierbij een gefaciliteerde route naar verblijfsrecht voor staatlozen in limbo en het recht van ieder (staatloos) kind op een nationaliteit.

Zoals u begrijpt, is onze wensenlijst veel langer. We denken dat de bovenstaande punten het meest urgent zijn. Maar uiteraard komen we later in uw regeerperiode nog bij u terug. Bijvoorbeeld met verhalen van ongedocumenteerde jongeren die in Nederland opgroeien en na hun 18de graag een bijdrage aan de samenleving willen leveren. En ongedocumenteerde ouderen die hier meer dan twintig jaar zwaar lichamelijk werk verrichtten en niemand meer hebben in hun land van herkomst. Verhalen van vrouwen die vastzitten in een gewelddadig huwelijk, maar daar niet uit weg kunnen omdat ze dan hun verblijfsrecht kwijtraken. En mensen die niet weten wat ze nog moeten doen om terug te kunnen naar hun land van herkomst..., maar dat is allemaal voor de toekomst.

We nodigen u hierbij ook graag uit voor een werkbezoek aan een van de organisaties die deelnemen aan de LVV-pilot, waarbij we meer tekst en uitleg kunnen geven en ook praktische oplossingen bieden.

Voor nu wensen we u veel wijsheid en een open blik op migratie toe!

Met vriendelijke groet,

Anne van Schaik, ASKV/Steunpunt Vluchtelingen, Amsterdam

Rana van den Burg, Stichting Noodopvang Dakloze Vreemdelingen Utrecht (SNDVU), Utrecht

Anneke Boerma, Seguro, Utrecht

Anoeshka Gehring, Vluchteling in de Knel (ViDK), Eindhoven

Maarten Goezinnen, Rotterdams Ongedocumenteerden Steunpunt (ROS), Rotterdam

Ranfar Kouwijzer, Pauluskerk, Rotterdam

John van Tilborg, Internationaal Netwerk van Lokale Initiatieven met Asielzoekers (INLIA), Groningen

Rian Ederveen, Stichting Landelijk Ongedocumenteerden Steunpunt (LOS), Landelijk